GAZETA KRAKOWSKA

Nro 63.

Z KRAKOWA DNIA 6 SIERPNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

Dnia 2go Sierpnia o godzinie osmey wieczorney, przed nadchodzącą burzą wyprożniła się elektryczność nad Obserwatorium, przez uderzenie pioruna w Konduktor na nim umieszczony.

Piorun ten niebył grzmotem towarzyszony i wydał tylko trzask podobny do owego iaki daie: w miniaturze wystrzał mocney baterji elektryczney, gdy się wyładuie. — Dwie kobiety i lokay będące w kuchni o ośm kroków przy spuszczonym Konduktorze do ziemi, czuły mocne wstrzęsienie, i iak twierdzą iednostaynie, widziały obfite iskry. — Z przestrachu popadały na ziemię. — Piszący to doniesienie znaydował się w pokoiu przy ścianie, obok któréy zewnątrz spuszczony iest drut żelazny Konduktorowy, i prócz przeraźliwego łoskotu, żadnego innego niedoznał skutku. — Konduktor nigdzie niebył uszkodzony. — Gorąco tego dnia było nadzwyczaynie wielkie. Termometr zewnętrzny Reomiura w cieniu, pokazywał 25 stopniew.

J. Ł...

Z Warszawy d. 28 Lipca.

Pomimo naypięknieyszych teoryi wskazuiących prawidła cnotliwego postępowania, niebyłoby między ludźmi dobrych obyczaiów, ani konieczney do ich uszczęśliwienia moralności, gdyby praktycznie nie było dobrych wzorów. — Zycie więc człowieka cnotliwego sprawiedliwie uważać należy za przyswoione całey społeczności bogactwo, zgon iego za dotykaiącą wszystkich klęskę publiczną.

Tego to rodzaiu stratę poniosła w dniu 21 b. m. Stolica Królestwa Polskiego przez zeyście z tego świata JW. Sędziego Kosseckiego, z naytkliwszym żalem czci godney iego małżonki, dzieci, krewnych, przyiacół i znaiomych.

Urodzony w roku 1739, od wczesney zaraz młodości przeymuiąc się gruntownem poznaniem obowiązków swoich względem Boga i bliźnich, w całem rozwinięciu władz swoiey duszy, nie zakładał sobie innego celu, iak odpowiedzieć godnie zamiarowi, dla którego był stworzonym. Przy patryarchalney nie-

winności obyczaiów, którey świadectwo i nagrodę w równie czerstwey iak pełney słodyczy otrzymał starości, wolny od dumy stowarzyszoney z samolubstwem, skromnie i gorliwie przebiegał zawód wszystkich Woiewódzkich urzędowań, pełniąc razem obowiązki otrzymaney prawdziwą zasługą i pracą dostoyney godności Sędziego sądów Marszałkowskich Koronnych. Na tym to szczególniey stopniu znalazł upragnioną przez szlachetne swoie serce sposobność użycia na dobro ludzi tych rzadkich cnot i przymiotów, w które tak starannie umysł swóy i duszę usposobił. Powierzoney sobie szali sprawiedliwości daiąc zawsze za niewzruszony punkt oparcia, czyste sumienie i gruntowną naukę, nie dozwolił się iey nigdy przechylić na szkodę uciśnionego. Słodki, przystępny, łagodny dla każdego, na krześle tylko Sędziowskiem nie znał nikogo. Powszechne uwielbienie i szacunek były wymiarem tych rzadkich przymiotów dostoynego męża, a sławie ztąd nabytey winien był szczególnieysze względy Króla Stanisława Augusta, od którego naprzód kosztownym pierścieniem a późniey orderem Swiętego Stanisława został zaszczycony.

Rozbiór kraiu położył koniec publicznemu iego zawodowi, lecz nie osłabił obywatelskiey gotowości służenia mu ieszcze pod oyczystym Rządem gorliwie i pożytecznie. Jakoż w ciągu istnienia byłego Xięstwa Warszaws:, zaproszony od Rządu, przyiął na siebie pracowite obowiązki Kommissarza w Kommissyi centralney likwidacyyney i po ukończeniu dopiero dzieła tey Kommissyi, ostrzeżony wiekiem o nieodzowney potrzebie odpoczynku, a obok tego uspokoiony wewnętrznem przekonaniem o dostatecznem wysłużeniu się kraiowi, całkiem się iuż od spraw publicznych usunął. Wierny prawidłom znamionuiącey go we wszystkich sprawach życia skromności, iak był zupełnie wolnym od żądzy wielkiego znaczenia, tak nie myśląc o wystawianiu się na wzór, dowiódł swoim przykładem, że nad pozyskaną w domowey zaciszy sławę cnotliwego obywatela, naylepszego męża i oyca, tkliwego biednych dobroczyńcy, nigdy wyższey i więcey rzeczywistey osiągnąć nie można. Przy schyłku wszakże życia, powołany kilkakrotnie zaszczytnym wyborem Nayłaskawszego naszego Monarchy do składu Kommissyi rozdzielaiącey pomiędzy ubogich fundusze szczodrobliwością Jego na ten cel przeznaczone, nie folguiąc wcale podeszłemu swemu wiekowi, gorliwie i skwapliwie pośpieszył ieszcze wypełnić dobroczynną wolą Oyca narodu; wolą, tak czule utrafiaiącą w nayupodobańsze skłonności wykonywaiącego! Naywyższe zadowolnienie Monarchy oświadczone iemu i kollegom po ukończeniu dzieła każdey Kommissyi, służyć będzie za wiekopomny dowód, z iakiem poświęceniem się i usilnością mozolne tey czynności prace wspólnie z innemi członkami podzielał. Pozazdrościło nam przeznaczenie żyiącego cnoty obrazu! Wpośród zupełney sił czerstwości, uderzony raptownie gwałtownem osłabieniem, kilka dni ieszcze utrzymywał wszystkich pomiędzy rozpaczą i nadzieią. Lecz niestety zwodniczem iuż było iey łudzenie... Wybiła ostatnia godzina śmierci, a dusza cnotli-

wego przeniosła się do zgotowanego sobie przybytku chwały.

Smiertelne zwłoki zmarłego wystawione przez dwa dni w okazale urządzonych pokoiach, gdzie nabożeństwo przy ciągłem śpiewaniu hymnów żałobnych codzień się odprawiało, wyprowadzonemi zostały w dniu 23 b. m. o godzinie 6 po południu przez JW. JX. Arcybiskupa Prymasa Królestwa Polskiego i Familiią w towarzystwie licznego duchowieństwa, zakonów, Władz kraiowych i wielkiey liczby zgromadzonego ludu, do kościoła JXX. Kapucynów, ztamtąd zaś po uroczystem dopełnieniu religiynych obrzędów, tegoż dnia na cmentarz Powązkowski przez syna oraz licznych przyiaciół i znaiomych przewiezione, tamże w przygotowaney katatumbie złożonemi zostały.

Nazaiutrz, to iest, dnia 24 w tymże samym kościele OO. Kapucynów nayokazaley oświeconym i ozdobionym, odprawiło się żałobne nabożeństwo, celebrowane przez JW. Arcybiskupa Prymasa w assystencyi mnogiego duchowieństwa, przy dobraney muzyce i wśród powszechnych modłów zgromadzoney publiczności, za dusze zmarłego.

Z Paryża d. 22 Lipca.

PP. Royer - Collard i Camille - Jordan mianowanemi są honorowemi Radcami stanu. Byli dotąd aktualnemi, ale żywo sprzeciwiali się w izbie Deputowanych ustawie o obiorach.

Pismo: Biografiia Deputowanych, zostało z rozkazu jeneralnego Prokuratora zabrane, rownie iak nowe pismo X. Pradt: o ustawie o obiorach. Jeżeli ostatnie pismo pod sąd oddane zostanie, tedy były ten Arcybiskup stanąć będzie musiał przed sądem.

Rozchodzi się pogłoska, iż izba Deputowanych rozwiązaną zostanie, ponieważ Rząd sądzi, iż przez nowe obiery usunięty zostanie duch stronnictwa, który w tey izbie panuie.

Podług rapportu Ministra woyny w roku zeszłym weszło do woyska 10,180 ochotników, a zatem o 2233 więcey niżeli w r. 1818. Połowę wakuiących officerskich mieysc otrzymało nie będących w służbie officerów.

Dwudziesto letni Blacharz nazwiskiem Sageon skazany przez sąd został na 6cio miesięczne więzienie i zapłacenie 100 Fr. kary, ponieważ popiiany na publiczney ulicy krzyczał: "Niech żyie Napoleon! Precz z Burbonami, z których niektórzy iuż nie żyią, a inni zginą!„

Posąg Dziewicy Orleańskiey postawiony zostanie d. 25 Sierpnia w imieniny Króla.

Znaczna liczba obecnych tu Anglików roztrząsa tu tak sprawę Królowey iak w samem Londynie. Mniemania względem iey ukończenia są podzielone: iedni sądzą, iż Król łatwo otrzyma rozwód; drudzy uważaią w tey sprawie poprzednika wielkich zdarzeń, i przyiazd Królowey do Anglii poczytuią za puszczoną iskrę do beczki prochu. Bergami, który w zielonych workach tak wielką gra rolą, iest pięknego wzrostu; ztem wszystkiem zastanawiaią wszystkich wielkie iego wąsy i dyiamentowe kulczyki, które w uszach nosi.

Z Neopolu d. 7 Lipca.

(Z Monitora.)

Zaszły u nas zdarzenia, których przy-

czyny szukać należy w kierunku, iaki politvczna oświata ludu w nowych czasach przybrała, a zrządziły ie tayne cele Karbonarów (Węglarzów) czyli tak zwanych przyiacioł nowego porządku rzeczy. W nocy na 2 Lipca kilka szwadronów jazdy opuściło na koniach z całym rysztunkiem koszary w Nola, i udały się do Avellino niedaleko Neapolu leżącego i z sukiennych fabryk sławnego miasteczka. Towarzyszyło im 2 czyli 3 officerów. W drodze łączyli się z niemi wieśniacy i krzyczeli razem: Niech żyie konstytucyia! Przed Avellino złączyła się z niemi urządzona niedawno w tey okolicy przez Jenerała Pepe milicyia. Osada Avellino opierała się przez dwa dni wzywaniom i groźbom powstańców, dopiero d. 3 Lipca złączyła się z niemi i przymusiła cywilne władze do wykrzyknienia konstytucyi na wzor Hiszpańskiey. Do okrzyku: Niech żyie konstytucyia! łaczono iednak zawsze: Niech żyie Król! tudzież mniey spokoyny okrzyk: Precz z Ministrami! W przeciągu dwoch dni, które powstańcy na oporze i układach z osadę Avellino stracili, wysłał Rząd przeciw nim osady z Salerno, Neapolu i Kapui pod Jenerałami Carascosa, Ambrosio i Roccaromana. Lecz za nadto prędko dowiedziano się o odpadnieniu wysłaney z Salerno kolumny. Z drugich dwoch kolumn przeszło także wiele pułków do powstańców. Jedna tylko dywizyia Jenerała Carascosa, który miał naczelne dowodztwo, pozostała wierną i wodz ten postanowił uderzyć na powstańców w Avellino. Lecz w nocy na 6 Lipca opuściły także dwa pułki gwardyi Królewskiey stolicę i przeszły do powstańców pod iedynem Jenerałem Pepe, który iawnie oświadczył się przeciw Rządowi. Jak tylko dowiedział się Król o nowem tem odpadnieniu, zwołał zaraz gabinetowa radę i rowno z switem d. 6 poprzylepiana została odezwa, w którey oświadczył, iż na żądanie ludu postanowił, nadać mu konstytucyią, iż niezwłocznie z stana iey zasady ułożone i za 8 dni ogłoszone. Woyska wezwane razem zostały, aby do swoich stanowisk, a mięszkańcy do swoich zatrudnień powrócili. Porządek nie był nigdzie przerwany i utrzymanie go nadal powierzone zostało gwardyi obywatelskiey. Król i rodzina iego nie byli naymnieyszem niebezpieczeństwem zagrożonemi. Królewic Następca tronu i małżonka iego udali się zaraz z Portici do wysokiego swoiego Oyca do stolicy. (Dziennik Paryzki przypisuie także powyższe poruszenia Karbonarom, znaney we Włoszech partyi, którey zamiarem bydź ma połączenie całych Włoch pod iedną głowę, co także było planem Miurata i on chciał bydź tą głową.)

Nowy Minister spraw zagranicznych po zaszley rewolucyi, Xże Campochiaro, był za Miurata Neapolitańskim posłem przy Dworze Francuzkim, potem Ministrem policyi i nakoniec Miurata pełnomocnikiem przy Kongressie Wiedeńskim. Minister sprawiedliwości Ricciardi, był za Miurata wielkim Pieczętarzem i Ministrem sprawiedliwości; Minister woienny Carascosa, znany iest z woyskowych swoich talentów i pod Miuratem prowadził drugą dywizyią przy wtargnieniu do krajów Kościelnych. Minister spraw wewnętrznych, Margr. Serreti, oczekiwany iest z Sycylii i dawniey był iuż na ten urząd

przez Króla przeznaczony.

— D. 11 —

(*Z Dziennika Sporów.*)

Ośmio dniowy czas, który Król naznaczył do ułożenia i ogłoszenia zasad konstytucyi, zdawał się woysku, albo raczey iego dowodcom zadługi. Wysłali zatem z Avellino deputacyią, którą tuteysze wydziały ich przyiacioł wspierały, z żądaniem, aby Król we 24 godzin podpisał konstytucyią Hiszpańską r. 1812. Układano się z tą deputacyią d. 7 Lipca rano, a około południa wydał Król wyrok do Xcia Kalabryi (Następcy tronu) w którym oświadczył: że gdy zdrowie nie dozwala J. K. M. trudnić się sprawami rządu, mianuie przeto J. Królewicowską Mość Jeneralnym Wikaryuszem królestwa obu Sycylij, z prawem działania iakby on sam. Nowy Jeneralny Wikaryusz przyrzekł zaraz nadać ludowi żądaną Hiszpańską konstytucyią; lecz to niedosyć było dla powstańców, żądali, aby ią Król własną podpisał ręką. W wieczor wyszła nowa odezwa, w którey Król potwierdził przyrzeczenie syna swoiego i Królewskiem swoim słowem zaręczył, iż przed obrać się maiącą tymczasową juntą, nim parlament prawnie zwołany zostanie, zaprzysięże konstytucyią. Oprocz tey odezwy poprzylepiano wyrok Jeneralnego Wikaryusza, mocą którego zaprowadzona iest konstytucyia Hiszpańska z zastrzeżeniem odmian, iakie reprezentacyia narodowa zechce w niey poczynić. Tegoż wieczora weszło kilka pułków do Neapolu i wszyscy mieszkańcy połączyli się dla utrzymania spokoyności, która krzykiem tylko kilku młodzieży przerwaną została, którzy żądali broni i w części otrzymali. Lud prosty wcale się do tych poruszeń nie mięszał i okazał się tak obiętym, iak gdyby mu się te odmiany nie podobały. (Rozumiani tu zapewne są Lazaronowie, którzy dawniey tak gorliwie uymowali się za Królem Ferdynandem.) Wczoray przybył tu Jenerał Pepe z częścią konstytucyynego swoiego woyska, z żołnierzy liniiowych, milicyi i zbroynych wieśniaków złożonego, wszyscy przeciągnęli około Królewskiego pałacu, na którego ganku stał Królowic Następca tronu z swoią rodziną. Jenerał Pepe złożył mu potem swoie uszanowanie, uprzeymie był przyięty, i do Króla zaprowadzony. Monarcha choruiąc na reumatyzm nie wychodzi od trzech dni z pokoiów. Od 6 Lipca powiewa iuż na mieyskiem odwachu trzech kolorowa chorągiew (czerwona, czarna i niebieska.) Woyska liniiowe nosiły ieszcze czerwoną kokardę, ale od przybycia konstytucyynego zawdziały trzechkolorową. Sam Królewic Następca tronu zawdział ią wczoray i zalecił nosić wszystkie woyskowem. Jenerał Pepe mianowanym iest jeneralnym dowódcą woyska narodowego. — Zapowiedziana tymczasowa junta iest iuż w części mianowana. Składać się ma z 15 członków, ale dopiero iest 5 mianowanych, pomiędzy któremi Jenerał Pepe. Dla miasta Neapolu postanowiony iest wydział bezpieczeństwa, lubo nie obawiaią się niczego ani dla rodziny Królewskiey, ani dla miasta. Od kilku dni nie odpływa ztąd żaden okręt, co zapewne zabronionem zostało. Ministrem spraw wewnętrznych mianowany iest Hr. Zucho który iuż pod Miuratem ten urząd posiadał, a Macedonio, Intendent Dworu za

Miurata, Ministrem skarbu.

Z Madrytu d. 10 Lipca.

Wczoray o godzinie 11 przed południem uroczyście otworzone zostały posiedzenia Stanów. Król udał się w towarzystwie Królowey, Infantów i licznego orszaku bez zasłony woyskowey do sali posiedzień. U wschodów przyięły Monarchę dwie wielkie deputacyie od Stanów, z których iedna wprowadziła Króla do sali, a druga Królową i Infantów na przeznaczone dla nich siedzenia. Gdy Król usiadł na tronie, wystąpił przed niego Prezes zgromadzenia, Arcybiskup Sewilli, X. Espiga, z dwiema sekretarzami, i odebrał przepisaną konstytucyną przysięgę. Potem miał do niego mowę, w którey odmalowawszy smutne zdarzenia, które powrót J. K. M. poprzedziły, i usługi, które oycowie oyczyzny przez przywrócenie dawney Monarchiczny konstytucyi kraiowi uczynili, a która przez namiętności usuniętą została, mówił potem o radości, iaką cała Hiszpaniia okazała na wiadomość o oswobodzeniu swoiego Króla. Podła tylko samotność, zręcznie ukryta duma, zuchwałe oszczerstwo i okrutna mściwość odważyły się zbliżyć do tronu i świętokradzką ręką znieważyć Swiętość Maiestatu. "Lecz, Nayiaśnieyszy Panie, (dodał) pokryymy te smutne dowody ludzkiey słabości zasłoną wieczney niepamięci. „ Mówił potem o wspaniałomyślności Króla, który przez przyięcie konstytucyi przytłumił ducha niezgody, który zagrażał iuż rozpaleniem pochodni woyny domowey, i winszował sobie szczęścia, iż dożył chwili, w którey Hiszpaniia wypłaca się wiernością i spokoynością swoiemu Królowi za położone przez iednego z iego przodków ofiary.

Król miał potem zagaiaiącą zgromadzenie zrozumiałem głosem następuiącą mowę:

"Mci Panowie Deputowani! Nadszedł nakoniec upragniony odemnie dzień, w którym widzę się bydź otoczonym od Reprezentantów bohatyrskiego i szlachetnego narodu Hiszpańskiego; ow dzień, w którym przez uroczystą przysięgę móy i rodziny moiey interess połączony iest z interessem moich ludów. — Gdy przez przewagę nieszczęść słyszeć się dało powszechnie życzenie narodu, które wprzód przez smutne okoliczności, które puśćmy w niepamięć, przytłumionem było, postanowiłem zaraz przyiąć systemat, którego sobie życzono i zaprzysiądz konstytucyią, którą powszechne i nadzwyczayne Stany w roku 1812 uchwaliły. — Od tey chwili korona i naród odzyskały swoie prawa, i postanowienie moie było tem wolnieysze i z własnego natchnienia pochodzące, że tak moiemu, iako i narodowemu interessowi przystało, którego szczęśliwość była zawsze celem szczerych moich życzeń. Gdy serce moie połączone iest nierozerwanem węzłem z sercami moich poddanych, którzy razem są dziećmi moiemi, przyszłość nie wystawia mi zatem iak tylko przyiemne obrazy zaufania, szczęśliwości i miłości. — Z iakimże ukontentowaniem patrzę na ten wielki i dotąd nowy w dziejach widok szlachetnego narodu, który z iednego politycznego do drugiego przeszedł stanu, i to bez żadnych gwałtów i zaburzeń, poddaiąc swóy zapał pod pra-

wa rozumu w czasach i okolicznościach, które mniey szczęśliwe kraie żałobą okryły i łzami zalały! —— Powszechna uwaga Europy zwrócona teraz iest na działania zgromadzenia, które sławny ten naród reprezentuie. Europa oczekuie od was środków przebaczenia za przeszłość i oświeconych ustanowień względem przyszłości; ustanowień, któreby szczęście teraźnieyszych i przyszłych pokoleń zapewniały, i nawet pamięć przeszłych błędów zatarły. Europa spodziewa się powtórzenia wielorakich przykładów sprawiedliwości, dobroczynności i szlachetności; cnot, które od dawna Hiszpanów cechuią, i które nawet konstytucyia zaleca; cnot, które nawet podczas wstrząśnienia ludu sumiennie zachowane były, a tem bardziey teraz w zgromadzeniu iego Reprezentantów zachowanemi bydź muszą, które iako okryte powagą prawodawczą, postępować powinno spokoynie i ostrożnie. —— Należy nam zastanowić się nad położeniem, w iakim znayduie się teraz naród, i przedsięwziąść naydogodnieysze środki dla naprawienia złego, które zrodziło się z dawnych przyczyn, a powiększyło się przez nieprzyiacielski napad i złe dotąd zarządzanie. —— Minister skarbowy przełoży wam stan skarbu, iego upadek i niedostatek w iakim się znayduie. Rozważenie tego przedmiotu przekona was zupełnie iak ważną iest rzeczą przy źrodłach, które naród posiada, przywrócić na niewzruszonych zasadach, zgodnych z sprawiedliwością, wiernością i sumiennością kredyt publiczny. Polecaiąc rozwadze Stanów ważny ten przedmiot, dopełniam świętego obowiązku, który godność Królewska i miłość do moich ludów na mnie wkładaią. —— Wydzielanie sprawiedliwości, bez którey żadna społeczność ostać się niemoże, zależało dotąd iedynie od honoru i uczciwości sądowych osób; ale teraz gdy ugruntowaną iest na stałych zasadach, zaręcza obywatelom zupełne bezpieczeństwo, które stanie się tem większem, gdy xięgi praw naszych zostaną poprawione i wydoskonalone, co światło i czas uskutecznić potrafią. —— Administracyia wewnętrzna wystawia trudności, które od dawnych nadużyciów pochodzą, a które w ostatnich czasach bardziey się pomnożyły; iednakże poczynione iuż urządzenia znacznie ią ulepszyły. —— Siły lądowa i morska wymagaią szczególnieyszey moiey uwagi. Zatrudnię się naypierwey naydogodnieyszem ich urządzeniem, łącząc z interessem tey szanowney i godney klassy, ile bydź może, potrzebną oszczędność, w czem polegam na patryiotyzmie i dobrey chęci ludu i na mądrości iego Reprezentantów, którym się z zupełnem zaufaniem powierzam. —— Spodziewać się należy, iż przywrócenie konstytucyynego systematu i widoki przyszłości odeymą wszelki pozór złechętnym w osadach naszych, i przyłożą się bez użycia innych środków do przywrócenia spokoyności w zaburzonych lub odpadłych w prowincyiach południowey Ameryki, co będzie wypadkiem przykładu umiarkowania i uszanowania półwyspia względem publicznego porządku. Słuszna duma należenia do tak szlachetnego narodu i mądre ustawy, które konstytucyy-

nie uchwalonemi bydż maią, zatrą prze-szłe nieszczęścia i wszystkich Hiszpanów około moiego tronu połączą. —— Stósunki nasze z obcemi kraiami wystawisią w ogóle nayzupełnieyszą zgodność. Wyymuię tylko z nich niektóre trudności, które lubo nie przerwały pokoiu, dały iednak powód do niektórych sporów, które bez przyłożenia się i pośrednictwa Stanów załatwionemi bydź nie mogą. Tego gatunku są zawieszone układy z Ziednoczonemi Stanami północney Ameryki względem obu Floryd i oznaczenia granic od Luisiany. Zachodzą także spory o zaięcie Montevideo i niektórych posiadłości Hiszpańskich na lewym brzegu rzeki Plata. Lubo z bieg rozmaitych okoliczności nie dozwolił dotąd zakończyć tych sporów, spodziewam się iednak, iż słuszność i umiarkowanie dyplomatycznych naszych zasad doprowadzą ie do chwalebnego dla narodu i zgodnego z teraźnieyszym politycznym systematem Europy wypadku. Rząd Algierski zdaie się chcieć odnowić dawne swoie postępowanie i napaść. Dla zapobieżenia temu n ebaczeniu na zawarte umowy, traktat odporny, który w r. 1816 z Królem Niderlandów zawarłem, opiewa, iż obie strony zgromadzą na morzu śrédziemnem dostateczną siłę, dla otrzymania wolności żeglugi i zasłonienia handlu. —— Do Stanów Królestwa należy przez mądre i dogodne ustawy ugruntować szczęście wszystkich, zabezpieczyć Religiią, prawa korony i obywatelów. Do moiey zaś dostoyności należy czuwać nad wykonaniem i dopełnieniem ustaw, a mianowicie kardynalnego prawa Monarchii, które iest przedmiotem życzeń Hiszpanów i rękoymią wszystkich ich nadziei. I to będzie nayprzyiemnieyszem i ustawicznem moim usiłowaniem. Użyię wszelkiey siły, którą konstytucyia Królewskiey dostoyności udziela, dla utrzymania teyże konstytucyi i w tem naywiększą moią zakładam sławę. Dla dopełnienia tak wielkiego i szlachetnego przedsięwzięcia błagam naypokornieу pomocy i oświecenia Twórcy wszelkiego dobra, i upraszam Stanów o otwarte i dzielne mnie wspieranie, w których gorliwości, talentach, patryiotyzmie i przychylności do mey osoby spodziewam się znaleść wszelką potrzebną pomoc do dopięcia tego wielkiego celu. Tym sposobem zasłużycie na zaufanie bohatyrskiego narodu, który obrał was swoiemi Reprezentantami.,,

Prezes odpowiedział na tę mowę: —— "Stany słuchały z naywiększem ukontentowaniem mowy, w którey W. K. M. raczyłeś wynurzyć nayszlachetnieysze uczucia serca swoiego i obiawić im obecny stan narodu. Dziękuią W. K. M. naypokornieу za iego gorliwość o dobro publiczne, i przyrzekaią wszystkiemi sposobami przykładać się do tego ważnego celu, dla którego też są zwołanemi.,,

Monarcha oddalił się z całą swoią rodziną i dworem przy doznaniu naywiększego uszanowania, poczem Stany uchwaliły do niego adress podziękowania.

Jak tylko zgromadziły się Stany rozwiązaną zaraz została tymczasowa junta, i zostaiemy odtąd zupełnie pod konstytucyynym Rządem.

DODATEK DO № 63. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 6 SIERPNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa* —

Towarzystwo Dobroczynności W. M. Krakowa spieszy z podziękowaniem należnem JW. Hrabiemu Darest, Rezydentowi N. Króla Jmć Pruskiego przy tuteyszym Rządzie będącemu, za ofiarowaną Jałmużnę w pieniądzach i napoiu, rozdaną 266 ubogim w Domu ogólnego schronienia zostaiącym: Który święcąc Rocznicę Urodzin Monarchy swego, dnia 3go b. m. nie mógł godniey uczcić tey Epoki, iak powszechnym Błogosławieństwem i Modłami naszych potrzebnych.

Wasserab, Prezyd.

Z Petersburga d. 2 Lipca d. k.

W ciągu przeszłego tygodnia Pani Katalani miała szczęście kilka razy śpiewać w Carskiem-Siele i Pawłowsku przed N. Cesarzem Jmścią, NN. Cesarzowemi i całą N. Rodziną. Ci co ią tam słyszeli, zapewniaią, iż ożywiona obecnością swoich Nayiaśnieyszych Słuchaczów, sama siebie zdawała się przewyższyć. Nie była iuż to ta śmiała Katalani, Królowa śpiewu, co w obecności niezliczonych słuchaczów wszystkie trudności sztuki nadzwyczayności swego głosu dumnie pokonywała; lecz skromna artystka, w obliczu tak wysokich Osob z uszanowaniem i nieśmiałością rozwinęła talent zachwycaiący, prawdziwie godny bydź słyszanym w gronie Rodziny naypotężnieyszego i naylepszego z Monarchow.

W tych dniach między wielu znakomitemi osobami przybyło do stolicy tuteyszey trzech Senatorów Polaków: JW. Hrabia Adam Rzewuski, JW. Hrabia Seweryn Potocki i JO. Xże Michał Ogiński.

Oto iuż ostatni miesiąc lata poczynamy, a ieszcześmy nie mieli ani iednego dnia tey ciepłey pory roku; ciągłe panuie zimno, ciągłe niepogody; od dwóch przeszło tygodni ani na chwilę deszcze nie ustaią. W samym Petersburgu, gdzie wysiliła się iż tak rzec można sztuka, aby to miasto w przyzwoitem utrzymać ochędostwie, nie iuż dla błota, bo to ustawicznie zmiataią; lecz dla płynącey strumieniem wody przebrnąć w wielu mieyscach trudno; w niektórych zaś okolicach przeiazdu nie ma. Łąki i pola leżą pod

wodą; ogrody warzywne niezmiernie cierpią; wszelkie zieleniny i iarzyny mocno podrożały, wszystko to bowiem rośnie tylko w trawę, wymaka i gniie. Ze smutkiem dowiaduiemy się, że i w innych Guberniiach, iako to: w Mińskiey, Mohilowskiey, Witebskiey i Rygskiey podobnież przykre i dla prac rolniczych niedogodne iest lato.

Z Londynu d. 21 Lipca.

Lord Shaftesbury zdał dnia 14 wyższey izbie sprawę, iż nie ma przykładu, ażeby oskarżoney osobie przed parlamentem wydawana była lista świadków. — Lord Erskine nalegał wszelako o wydanie takowey listy Królowey, ponieważ nie będzie mogła dokładnie się bronić, ieżeli nie będzie wiedziała imion osób, na których zeznaniu ma bydź potępioną. W bilu przeciw niey wyrażono: iż postępowanie Królowey nie zgadza się z skromnością obyczayney kobiety. Lecz czemuż nie przywiedziono szczegółowych zdarzeń ażeby się można o prawdzie lub nieprawdzie przekonać? Gdyby Królowa obwinioną była o cudzołoztwo z różnemi osobami i w różnych mieyscach, możeby iey nie było trudno dowieść fałszu; ale będąc obwinioną o długi ciąg rozpustnego życia z własnym szambelanem, który z obowiązku służby miał zawsze i w każdem mieyscu wolny do niey przystęp i po obcych kraiach z nią podróżował, nie podobna, aby mogła świadkami podobne odwrócić obwinienie. Mieysce i czas, gdzie i kiedy cudzołoztwo było popełnione powinny były bydź wskazane, a przynaymniey zeznania świadków na których się gruntuie podane. — Lord Kanclerz i Hr. Liwerpool sprzeciwiali się temu żądaniu, ponieważ w dziennikach izby niema śladu, aby kiedy podobne udzielenie nastąpiło, wyiąwszy przypadek zbrodni kraiu. — Lord Holland utrzymywał, że to sprzeciwia się postępowaniu sądownictwa Angielskiego i ostrzegaiąc przypomniał los Xcia Buckingham, który dopuscił się także nieprzyzwoitego postępowania przeciw Hr. Middlesex i napomnienia Jakóba Igo. " Ty wiążeż sam na si bie rózgę!„ — Lord Ellenbor ugh rzekł: Nie widzę na co zdaćby się mogło Królowey wiedzenie imion świadków, wszakże żądała w początkach, aby we 24 godzin była sądzoną; iakże w tak krótkim czasie mogłaby należytą zasięgnąć wiadomość o charakterze świadków? Zgoła sądzę, iż wniosek ten iest tylko uczyniony, dla rozdrażnienia uczuciów ludu. Gdy pomyślę, jak dalece starano się przedmiot ten uczynić celem rozmowy ludu i oburzyć go przeciw niemu, widzę konieczną potrzebę nie wystawiać świadków na niebezpieczeństwo zemsty publiczney. Gdy świadkowie złożą swoie zeznania, będzie Królowa miała dosyć czasu dowiedzieć się o ich charakterze. — Lord Holland oświadczył: Jeżeli zacny Lord przeciwko mnie i moiemu przyiacielowi (Lordowi Erskine) wymierzył te wyrazy, tedy ze wzgardą ie odrzucam. — Lord Belhaven rzekł: Z zadziwieniem słyszę zacnych Lordów, którzy tyle ludowi winni, mowiących przeciw krzykowi i uczuciom ludu. Przypominam sobie, iż w czasie kiedy Europa uginała się pod iarzmem, wcale w innym mowiono tonie. — — Hr. Caernavon mowił: Zarzucaią Królowey, iż wdawała się z prostemi ludźmi, a przecież starano się wszystkiemi sposobami odłączyć ią od towarzystwa, do którego należała i w którym byłaby po-

wnie chętnie pozostała. — Lord Erskine dołał ieszcze: Nie krzyk, ale uczucia ludu wzbudowane zostały; lecz te uspokoią się skoro Królowey wymierzona zostanie sprawiedliwość. — Udzielenie iednak listy świadków Królowey odrzucone zostało większością 50 głosów.

Do izby niższey wniesiona została dnia 13 prośba od Olivii Wilmot Serres, która podług złożonych dowodów iest córką zmarłego Xięcia Kumberlandyi, brata nieboszczyka Króla Jerzego III z małżeństwa iego z matką iey Wilmot, urodzoną r. 1772. Zeszły Król uznał ią, ale postanowił zostawić to taiemnicą aż do swey śmierci. Z świadectw Xięcia Warwik i wielkiego Chatam pokazuie się oraz, iż Xże Kumberlandyi (który potem wszedł w powtórne związki małżeńskie) uznał ią za córkę, darował iey 2000 Fs. i 500 roczney pensyi wyznaczył.

P. Lushington wniósł, aby Królowey oddany został srebrny serwis, który otrzymała od nieboszczyka Króla i do r. 1814 iako własności używała, a przy wyieździe z kraiu oddała go do przechowania podkomorzemu i dotąd nie odebrała. —— Lord Castlereagh odpowiedział na to: Serwis ten iest własnością korony i pochodzi od Wilhelma 3go, był Królowey w pałacu Kensington do używania pożyczony, ale nie darowany. W. Podkomorzy bardzo dobrze uczynił, że go bez zezwolenia J. K. M. nie wydał. Oświadczył oraz, iż z umysłu z podobnemi rzeczami wyieżdzaią, aby lud roziątrzyć. Gdyby Królowa Jmć. tak postępowała iak delikatnem iey uczuciem przystoi, i zachowała powagę, iakiey iey dostoyność wymaga, Ministrowie J. K. M. staraliby się troskliwie dostarczyć iey tego wszystkiego, czego tylko Królowa w takich okolicznościach oczekiwaćby mogła. Ale gdy Królowa Jmć. poniża się, słucha nayniższey klassy doradców, i daie się użyć za narzędzie naypodleyszemu w kraiu pospólstwu, które odważyło się napaść na pałac iey Pana i Męża, czego byłem sam ocznym świadkiem, tedy nie waham się pomimo wszystkich ucinków, których szanowny Członek używa, oświadczyć, iż zapomniałbym moich obowiązków, które winienem powadze i honorowi korony, gdybym moiemu Monarsze radził dać się podobnem wybiegom uwieść. — Powyższy wniosek został zatem po niektórych ieszcze przymówieniach bez głosowania nawet odrzucony.

Prośba tuteyszey rady gminney przeciw postępowaniu względem Królowey została przez izbę niższą przyiętą i drukować nakazaną; izba zaś wyższa oney nie przyięła.

Xże Decazes, Ambasador Francuzki, znaydował się w niższey izbie na sporach względem srebrnego serwisu, a wczoray miał wstępne posłuchanie u Króla.

Królowa odstąpiła od mięszkania w Barnes i przenosi się do Brandebourg-House, mięszkania zmarłey Margrabiny Anspach nad Tamizą, które na 6 miesięcy naięła.

Słychać, iż Królowa znaydować się będzie obecną podczas swey obrony w wyższey izbie: Królowa Katarzyna stanęła także niegdy osobiście przed swoiemi Sędziami.

Rozchodzi się pogłoska, iż sprawa przeciw Królowey zostanie zniesioną i imie iey będzie w modłach kościelnych umieszczone, oczem iednak bardzo wątpią. Xże Jorku miał w tym zamiarze mieć u

Króla posłuchanie.

Dworska nasza gazeta oznaymiła iuż iż koronacyia dla ważnych powodów odłożona iest do nieoznaczonego czasu.

Gazeta Times nazywa przybyłych z Włoch świadków przeciw Królowey ludźmi, którzy nie wartaią nawet do Botany Bey być wysłanemi. (Osada, do którey z Anglii złoczyńców odsełaią.)

Jedna Medyiolańska rodzina, u którey Królowa kilka tygodni mięszkała, oświadczyć miała, iż zieżdże do Londynu dla dania o niey dobrego świadectwa. Matka tey rodziny liczy do 70 lat.

TEATR NARODOWY.

Kompania Aktorów Narodowych pod przewodnictwem JPana Kaminskiego, Autora Opery Nowe Krakowiaki, przez lat 11 z zaszczytem w Teatrze Lwowskim ciągle graiąca, w tym Miesiącu przybędzie do Krakowa, i na Teatrze Narodowym Reprezentacyie nowych sztuk i Oper dotąd niewystawianych rozpocznie.

DONIESIENIA

W dniu 9tym Sierpnia r. b. 1820 o godzinie trzeciey po południu w Krakowie w żydowskim mieście w Domu pod L. 21 odbędzie się sprzedaż zatradowanych ruchomości iako to: sprzętów domowych, Szabaśników mosiężnych, sreber w drodze exekucyi sądowey; chcący licytować raczą się w mieyscu i terminie do licytacyi oznaczonym z gotowemi znaydować pieniądzmi. W Krakowie d. [illegible] Lipca 1820 r.

Hen. Salamoński, Kom: Sąd:

W dniu osmym Sierpnia r. b. 1820 o godzinie trzeciey po południu na Kaźmierzu żydowskim pod L. 114 odbędzie się w drodze exekucyi licytacyia na wydzierżawienie pomieszkań w rzeczonym Domu pod L. 114 będących; chcący licytować raczą się w terminie i mieyscu do licytacyi wskazanym zgłosić, gdzie warunki przed rozpoczęciem się licytacyi do wydzierżawienia ogłoszonemi zostaną.

W Krakowie d. 29 Lipca 1820 roku.

H. Salamoński, Kom. S.

We Wsi Lubożycy na granicy położoney, są na sprzedasz Baranów sztuk 23 gatunku Hiszpańskiego merynosy za pomierną cenę; chcący ich nabydź zechcą się do właściciela tamże mięszkaiącego zgłosić. — W Dobrach Sobkowie w Wdztwie Krak: Obwodzie Stobnickim położonych, iest na sprzedasz 100 Macior gatunku Hiszpańskiego z Jagniętami, 50 Owieczek i 50 Skopów tegorocznych, razem sztuk 200 życzący oneż nabydź zechcą udać się do Rządzcy P. Sztarońskiego tamże w Sobkowie zamięszkałego, który iest umocowany do sprzedaży onychże.

W Lubożycy dnia 1 Sierpnia 1820 roku.

Rohland.

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu — stósownie do przepisu artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie niniejszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego na prośbę Brunona Rodenwald Muzyka przy Kościele tuteyszym Arcyprezbiteryalnym Panny Maryi wyrokiem swym w dniu 3 Września 1819 r. wydanym nakazał wyszukiwanie Estery Rodenwald, małżonki proszącego Brunona Rodenwald, iuż od lat czterech w mieyscu ostatniego swego zamieszkania nie iest [illegible] i żadney o sobie wiadomości niedaiącey, polecywszy dalsze [illegible] nieobecności rzeczoney Estery Rodenwald Sądowi Pokoiu Miasta Krakowa Okręgu Igo.

W Krakowie dnia 28 Czerwca 1820.

Nikorowicz.

Knobach, Sekr. Sąd. Appel.